

Brüsszel, 2024. november 29.
(OR. en)

16277/24

CLIMA 424
ENV 1160
ENER 583
TRANS 517
AGRI 843
ECOFIN 1444
COMPET 1167
IND 539
MI 986

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Biz. dok. sz.:	6291/24 + ADD 1-6
Tárgy:	A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának A jövőnk biztosítása – Európa 2040-re kitűzött éghajlat-politikai célja, valamint útja a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség, továbbá a fenntartható, igazságos és virágzó társadalom felé – Véleménycsere

1. Az elnökség a Tanács (Környezetvédelem) 2024. december 17-i ülésén a fent említett témában tartandó véleménycsere strukturálása céljából összeállította a mellékelt feljegyzést, amely a miniszterekhez intézett kérdésekkel zárul.
2. Felkérjük az Állandó Képviselők Bizottságát, hogy nyugtázza az elnökségi feljegyzést és az annak végén szereplő kérdéseket, és továbbítsa azokat a Tanács részére a véleménycserehez.

A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának

A jövőnk biztosítása – Európa 2040-re kitűzött éghajlat-politikai célja, valamint útja a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség, továbbá a fenntartható, igazságos és virágzó társadalom felé

– Véleménycsere –

Bevezetés

A Bizottság 2024. február 6-án közzétette „A jövőnk biztosítása –Európa 2040-re kitűzött éghajlat-politikai célja, valamint útja a 2050-ig megvalósítandó klímasemlegesség, továbbá a fenntartható, igazságos és virágzó társadalom felé” című közleményét¹, amely 2040-re teljesítendő célkitűzésként az 1990-es szinthez képest 90 %-os nettó ÜHG-kibocsátáscsökkentést javasol. Elfogadását követően a 2040-re vonatkozó célkitűzés lesz az EU Párizsi Megállapodás szerinti új nemzetileg meghatározott hozzájárulásának alapja, amelyet jóval a COP30 előtt közölni kell az UNFCCC-vel. A Bizottság várhatóan 2025 elején jogalkotási javaslatot nyújt be annak érdekében, hogy az európai klímarendeletbe belefoglaljon egy 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzést, és kellő időben javaslatot tegyen a vonatkozó ágazati intézkedésekre. A legfrissebb bizonyítékok szerint az éghajlatváltozás és a tétlenség költségei egyre nyilvánvalóbbak, csakúgy, mint a cselekvés előnyei, beleértve az energiabiztonsági előnyöket, amelyekhez a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségünk csökkentésével járó, széles körű és jelentős előnyök társulnak.

A közlemény és az azt kísérő hatásvizsgálat vizsgálata a környezetvédelmi munkacsoport 2024. február 12-i ülésén vette kezdetét. A Tanács (Környezetvédelem) 2024. március 25-én tartotta az első vitát a közleményről. A megbeszélések során kiderült, hogy általános támogatás övezi a 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzés meghatározását, és hogy a delegációk széles körben egyetértettek a közleményben e cél eléréséhez szükségesnek ítélt alapfeltételekkel.

¹ 6291/24 + ADD 1–6.

A Tanács (Környezetvédelem) június 17-i ülésén folytatott vita során a miniszterek kulcsfontosságú alapfeltételként határozták meg a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó jóváhagyott éghajlat- és energiapolitikai keret végrehajtását, az EU versenyképességének megóvását és az igazságos átmenet biztosítását. Hangsúlyozták továbbá, hogy biztosítani kell a kiszámíthatóságot és a klímasemlegesség felé vezető stabil végrehajtási pályát, valamint egy kedvező szabályozási és beruházási keretet. A vita rámutatott arra, hogy az EU 2040-re vonatkozó éghajlat-politikai célkitűzésének meghatározásához olyan átfogó, ágazatközi és kiegyensúlyozott megközelítésre van szükség, amely fokozott összhangot biztosít az éghajlat-, az energia- és az iparpolitika, valamint az egyéb releváns szakpolitikák között, figyelembe véve azok kölcsönhatásait és kölcsönös függőségeit. A miniszterek hangsúlyozták, hogy az EU ipari versenyképességének biztosításához többek között egyenlő versenyfeltételekre van szükség mind globálisan, mind az EU-n belül, valamint szükség van az energiaágazatnak az innovatív tiszta technológiákba való fokozott beruházások révén történő dekarbonizációjára.

Hasonló megfontolások szerepelnek a Mario Draghi által „Az európai versenyképesség jövője” című jelentésében (2024. szeptember) javasolt közös dekarbonizációs és versenyképességi tervben is, amely annak elősegítésére irányul, hogy kezeljük a dekarbonizációval járó kihívásokat és megragadjuk az abban rejlő lehetőségeket. A dekarbonizáció és a versenyképesség integrált megközelítése tükröződik a Bizottság elnökének a biztosjelöltekhez intézett megbízóleveleiben is. Mind a Draghi-jelentés, mind Enrico Letta „Jóval több mint piac” című jelentése (2024. április) hangsúlyozza, hogy az EU-nak sürgősen fel kell gyorsítania az innovációt és a zöld átalakulást a 2030-ra kitűzött célok, valamint a klímasemlegességre, az energetikai átalakulásra és az egységes piac integrációjára vonatkozó átfogó cél elérése érdekében.

A bizottsági közleményről folytatott korábbi tanácsi viták nyomán a magyar elnökség alatt tartott szakértői szintű megbeszélések középpontjában az a három alapfeltétel állt, amelyeket a miniszterek a Környezetvédelmi Tanács júniusi ülésén emeltek ki. A megbeszélések során felvetett főbb kérdéseket az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2030-ig tartó időszakra vonatkozó jóváhagyott éghajlat- és energiapolitikai keret végrehajtása

A delegációk egyetértenek abban, hogy az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag végrehajtása előfeltétele egy 2040-re vonatkozó ambiciózus éghajlat-politikai cél elérésének. Úgy tűnik, hogy a közlekedés, a mezőgazdaság, az épületek, valamint a földhasználat, földhasználat-változtatás és erdőgazdálkodás (LULUCF) azok az ágazatok, amelyekben a legtöbb tagállam jelenleg a legnagyobb végrehajtási nehézségekkel néz szembe, többek között a legkiszolgáltatottabbak szükségleteinek kezelése és a szükséges pénzügyi források biztosítása tekintetében. A villamosenergia- és az ipari ágazat dekarbonizációjához szintén jelentős beruházásokra lesz szükség, többek között a magánszektor részéről is. Néhány delegáció úgy vélte, hogy a magánberuházások mozgósításához szabályozási keretre van szükség.

Számos delegáció úgy vélte, hogy az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag szerinti jogszabályok átültetésére és végrehajtására vonatkozó határidők nagyon szorosak, és kiemelte az új követelményekből eredő adminisztratív terheket. Több delegáció megemlítette, hogy a szén-dioxid-eltávolítási és -tárolási technológiák bevezetése kihívásokkal jár, többek között a szükséges finanszírozás biztosítása tekintetében. Ami a levont tanulságokat illeti, míg a delegációk általában amellet érveltek, hogy a 2030 utáni keret kialakítása során továbbra is „csomagalapú” megközelítést alkalmazzanak, és egyetértettek abban, hogy valamennyi ágazatnak hozzá kell járulnia a dekarbonizációs erőfeszítésekhez, több delegáció nagyobb rugalmasságot szorgalmazott az ágazati célok kialakítását illetően, amelyeket szerintük a tagállamok sajátosságainak figyelembevételével kell megállapítani.

Az európai ipar versenyképességének biztosítása

A delegációk úgy vélték, hogy a kiszámíthatóság, a szabályozási stabilitás és a koherens szakpolitikai keret kulcsfontosságú tényezők az európai versenyképesség előmozdítása szempontjából. Néhány delegáció hangsúlyozta, hogy a dekarbonizáció a versenyképesség egyik hajtóereje, amely előmozdíthatja a növekedést, a rezilienciát és az időtálló munkahelyeket. Több delegáció kiemelte, hogy az energiaágazatban nagy lehetőségek rejlenek a versenyképesség fokozására: néhányan hangsúlyozták a tárolással kombinált megújulóenergia-termelés központi szerepét, míg mások a technológiasemlegesség elvét emelték ki, elismerve az atomenergia szerepét az átállásban. A delegációk hangsúlyozták, hogy biztosítani kell a tiszta és megfizethető energiához való hozzáférést, többek között az infrastruktúra javítása, a hálózat korszerűsítése és az összeköttetések fejlesztése révén, valamint hogy meg kell szüntetni az innováció akadályait, csökkenteni kell a bürokráciát és egyszerűsíteni kell az engedélyezési eljárásokat. Emellett több delegáció rámutatott a szén-dioxid-eltávolítási technológiákban rejlő lehetőségekre, valamint arra, hogy fel kell gyorsítani azok bevezetését, ugyanakkor gondosan mérlegelni kell, hogy az elnyelések hogyan épüljenek be az éghajlat-politikai keretbe. Több delegáció kiemelte, hogy a körforgásos gazdaságban hatalmas kiaknázatlan lehetőségek rejlenek.

A delegációk hangsúlyozták a kutatásba és az innovációba történő beruházásoknak, valamint a tiszta technológiák állami és magánforrásokból történő finanszírozásának kulcsfontosságú szerepét. Több delegáció kiemelte az uniós finanszírozási eszközök, különösen az Innovációs Alap szerepét az innováció támogatásában. Emellett néhány delegáció felhívta a figyelmet annak fontosságára, hogy hatékony szabályok vonatkozzanak az állami támogatásokra, illetve a közbeszerzésre. A tisztességes verseny és az egyenlő versenyfeltételek nemzetközi viszonylatban történő biztosításával összefüggésben több delegáció hangsúlyozta az importáruk karbonintenzitását ellensúlyozó mechanizmus (CBAM) fontosságát, és azt javasolta, hogy fontolják meg annak oly módon való javítását, amely biztosítja a vonatkozó nemzetközi szabályokkal való összeegyeztethetőségét. Néhány delegáció hangsúlyozta, hogy globális éghajlat-politikai fellépésre van szükség, és ezzel összefüggésben az EU klímadiplomáciájának megerősítésére szólított fel, különösen a szén-dioxid-árazással kapcsolatos tájékoztatás és támogatás tekintetében.

Az igazságos átmenet biztosítása

A delegációk egyetértettek abban, hogy elengedhetetlen a polgárok, a vállalkozások, a munkavállalók és az összes érdekelt fél bevonása, valamint az iparral való együttműködés a zöld átállás iránti támogatásuk biztosítása érdekében. A delegációk hangsúlyozták az egyetemek és a kutatóközpontok közötti együttműködés, az oktatás és az egész életen át tartó képzés, valamint az átképzés és a továbbképzés fontos szerepét a munkaerő zöld átállásra való felkészítésében. Hangsúlyozták továbbá a figyelemfelkeltés és a polgárokkal folytatott átlátható kommunikáció, valamint a nyilvánosság tudományos alapú tájékoztatásának fontosságát.

Javasolták annak értékelését, hogy a dekarbonizációs intézkedések milyen hatást gyakorolnak a társadalom kiszolgáltatott csoportjaira. Elismerték, hogy támogatni kell a leginkább érintett kiszolgáltatott csoportokat a zöld átállásban, és több delegáció úgy vélte, hogy a Szociális Klímaalapon keresztül történő finanszírozás növelheti a társadalmi méltányosságot, és azt fenn kell tartani. Emlékeztettek arra, hogy a kohéziós politika és más uniós alapok, például az Igazságos Átmenet Alap és az Európai Szociális Alap révén támogatást lehet nyújtani ezen célokra, de az e lehetőségekre vonatkozó információkat elérhetőbbé kellene tenni. A delegációk emellett hasznosnak minősítették a technikai támogatás biztosítására és a bevált gyakorlatok megosztására irányuló intézkedéseket.

Dekarbonizációs eszközök

A delegációk megvitatták továbbá a dekarbonizációs eszközök és a szén-dioxid-árzás szerepét az ipar 2030 utáni időszakban történő dekarbonizációjában. A legtöbb delegáció úgy vélte, hogy az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek (ETS) a 2050-ig tartó időszakban is az éghajlat-politika sarokkövét kell képeznie, és számos delegáció emlékeztetett arra, hogy azt egy hatékony CBAM-mel kell kombinálni. Több delegáció hangsúlyozta, hogy az ETS 2 (épületek, közúti közlekedés és további ágazatok) esetében különös figyelmet kell fordítani a Szociális Klímaalapnak a szociális klímatervek révén történő hatékony felhasználására annak érdekében, hogy ezáltal meg lehessen védeni a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokat a túlzottan magas áraktól. Néhány delegáció a kibocsátáskereskedelmi rendszer további ágazatokra – például a mezőgazdaságra, a hulladékégetésre vagy a kisebb tengeri hajókra – való kiterjesztését szorgalmazta, míg mások nem támogatták annak további kiterjesztését.

Rámutattak azonban arra, hogy nincs egységes megoldás az európai gazdaság dekarbonizációjára és a szén-dioxid-árazási mechanizmusok kiegészítésére: például a megújuló energiaforrások terjesztését, a zöld hidrogén és más alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák fejlesztését, valamint az energiahatékonyság növelésére irányuló további intézkedések bevezetését javasolták. Több delegáció emlékeztetett arra is, hogy a jövőben egyre nagyobb szükség lesz a technológián alapuló szén-dioxid-eltávolításra, és hogy ösztönzőket kell kialakítani ezek bevezetésének támogatása érdekében.

Kérdések a miniszterek számára:

A fentiekre tekintettel felkérjük a minisztereket, hogy folytassanak véleménycserét az alábbi kérdések alapján:

- 1. Az „Irány az 55%!” intézkedéscsomagból eredő, az annak sikeres végrehajtásához szükséges követelmények által a közigazgatási szervek és a vállalkozások számára jelentett kihívások kezelése érdekében milyen eszközökkel és mely – az „Irány az 55%!” intézkedéscsomag alá tartozó – konkrét ágazatokban lehetne csökkenteni az adminisztratív terhet, illetve egyszerűsíteni vagy észszerűsíteni a követelményeket?*
- 2. Milyen szabályozási és beruházási keretre lenne szükség a 2030 utáni időszakban ahhoz, hogy biztosítani tudjuk az európai iparágak versenyképességének előmozdításához szükséges kiszámíthatóságot és szakpolitikai koherenciát, miközben továbbra is a klímasemlegesség 2050-ig történő eléréséhez vezető úton maradunk? Milyen elősegítő intézkedésekre lenne szükség az igazságos átmenet biztosításához?*